

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ КРІОБІОЛОГІЇ І КРІОМЕДИЦИНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІПКіК НАН України
академік НАН України

А.М. Гольцев

29 березня 2017 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників
освітнього процесу в Інституті проблем кріобіології і кріомедицині НАН
України**

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу в Інституті проблем кріобіології і кріомедицині НАН України (далі –ІПКіК НАН України) розроблене у відповідності до Закону України « Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року №579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», Галузевих стандартів вищої освіти та інших нормативно – правових актів, Статуту ІПКіК НАН України.

1.2. Дане Положення регламентує діяльність ІПКіК НАН України щодо організації академічної мобільності учасників освітнього процесу і встановлює загальний порядок організації різних програм академічної мобільності на території України і за кордоном.

Цілі, завдання та загальні правила забезпечення і реалізації права на академічну мобільність в ІПКіК НАН України відповідають основним принципам Спільної декларації міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти», вчиненої у м. Болоньї 19 червня 1999 р.(Болонська декларація).

1.3. Академічна мобільність надає можливість учасникам освітнього процесу ІПКіК НАН України (аспірантам, докторантам, науковим та науково-педагогічним працівникам) навчатися, викладати, проходити навчальну практику, стажуватися, проводити наукові дослідження у партнерському вищому навчальному закладі або науковій установі (в Україні або за кордоном), а також перезарахування в установленому порядку основних навчальних дисциплін для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

1.4. Право на академічну мобільність може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проектів, договорів про співробітництво між вітчизняними навчальними закладами і науковими установами, між науковими установами або їх основними структурними підрозділами, між вітчизняними та іноземними науковими установами та їх структурними підрозділами (далі вищі навчальні заклади, наукові установи – **партнери**) а також може бути реалізоване вітчизняним учасником освітнього процесу з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією вітчизняної наукової установи, в якій він здобуває ступінь доктора філософії, або працює, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.

1.5. За місцем реалізації на академічну мобільність вона поділяється на:

- на внутрішню академічну мобільність – академічна мобільність, право на яку реалізується вітчизняними учасниками освітнього процесу у наукових установах – партнерах в межах України;

- міжнародну академічну мобільність – академічна мобільність, право на яку реалізується вітчизняними учасниками освітнього процесу в наукових установах – партнерах поза межами України, а також іноземними учасниками освітнього процесу у вітчизняних наукових установах.

1.6. Основними видами академічної мобільності є :

- ступенева мобільність – навчання у вищому навчальному закладі, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більших навчальних закладів;

- кредитна мобільність – навчання у вищому навчальному закладі, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу. З метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та/або відповідних компетентностей, результатів навчання, (без здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, що будуть визнані у вищому навчальному закладі постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного учасника освітнього

процесу. При цьому загальний період навчання для таких учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

Стосовно учасників академічної мобільності розрізняють:

- групову академічну мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень групою учасників освітнього процесу у вищих начальних закладах або наукових установах-партнерах, які організовані ІПКіК НАН України з метою реалізації освітніх, академічних та дослідницьких програм тощо;

- індивідуальну академічну мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування проведення наукових досліджень в індивідуальному порядку учасників освітнього процесу у вищих навчальних, наукових установах - партнерах, з метою реалізації індивідуальних освітніх, академічних та дослідницьких програм.

- ініціативну академічну мобільність – навчання, викладання, проходження практики, проведення наукових досліджень учасників освітнього процесу з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією ІПКіК НАН України, з метою реалізації індивідуальних освітніх, академічних та дослідницьких програм, в рамках вітчизняних і зарубіжних державних програм та проектів тощо за узгодженими та затвердженими в установленому порядку індивідуальними навчальними планами та програмами навчальних дисциплін.

1.7. Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, що здобувають ступінь доктора філософії у науковій установі ІПКіК НАН України є:- навчання за програмами академічної мобільності; мовне стажування; наукове стажування.

1.8. Формами академічної мобільності для осіб, що здобувають наукову ступінь доктора наук, науково-педагогічних, наукових працівників та інших учасників освітнього процесу є: участь у спільних проектах; викладання; наукове дослідження; наукове стажування; підвищення кваліфікації.

2. Цілі та завдання академічної мобільності

2.1. Основними цілями академічної мобільності є:

- підвищення якості вищої освіти здобувачів ступеня докторів філософії в наукових установах;

- підвищення ефективності наукових досліджень;

- підвищення конкурентноздатності здобувачів вищої освіти ступеня докторів філософії на українському та міжнародному ринках освітніх послуг та праці;

- збагачення індивідуального досвіду здобувачів вищої освіти ступеня докторів щодо інших моделей створення та поширення знань;

- залучення освітнього інтелектуального потенціалу до вітчизняного освітнього процесу на основі двосторонніх та багатосторонніх угод між вищими навчальними закладами, науковими установами – партнерами.

- встановлення внутрішніх та зовнішніх інтеграційних зв'язків;

- гармонізація освітніх стандартів вищих навчальних закладів, наукових установ – партнерів;

2.2. Основними завданнями академічної мобільності є:

- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки учасників освітнього процесу, проведення досліджень з використанням сучасного обладнання і технологій, опанування новітніми методами дослідження, набуття досвіду проведення науково-дослідної роботи та впровадження її результатів;

- набуття професійного досвіду під час проходження навчальних та виробничих практик;

- підвищення рівня володіння іноземною мовою;

- посилення інтеграції освіти і науки, розвиток подальших наукових досліджень, поглиблення знань національних культур інших країн, а також поширення знань про мову, культуру, освіту і науку України;

- підтримка соціальних, культурних, політичних взаємовідносин та зв'язків з іншими країнами.

3. Організаційне забезпечення академічної мобільності

3.1. Академічна мобільність учасників освітнього процесу здійснюється на підставі укладення угод про співробітництво між іноземним вищим навчальним закладом або науковою установою і ІПКіК НАН України, між вищими навчальними закладами та науковими установами України і ІПКіК НАН України, між групою вищих навчальних закладів і наукових установ різних країн за узгодженими та затвердженими в установленому порядку індивідуальними планами здобувачів вищої освіти докторів філософії та освітніми програмами, а також в рамках міжнародних угод про співробітництво в галузі освіти і науки.

3.2. Організаційний супровід програм академічної мобільності в ІПКіК НАН України (укладення відповідних угод з установами–партнерами, інформування структурних підрозділів інституту про наявні програми, ознайомлення їх з інформаційними пакетами установ–партнерів), надання

методичної допомоги щодо оформлення документів для навчання, стажування за програмами академічної мобільності (угод про навчання стажування) здійснення зв'язку з установами-партнерами, контроль за виконанням програм тощо забезпечує відділ кадрів інституту, помічник директора з міжнародних зв'язків та завідувач відповідного структурного підрозділу.

3.3. До участі у програмах академічної мобільності допускаються особи, які здобувають наукові ступені доктора філософії, або доктора наук, науково-педагогічні, наукові працівники.

3.4. Для безперервного супроводу програми академічної мобільності ІПКіК НАН України наказом директора призначається координатор академічної мобільності структурних підрозділів, як правило координаторів ЄКТС. Координатор академічної мобільності це досвідчений науково-педагогічний працівник структурного підрозділу, добре обізнаний з планування та організацією навчального процесу.

3.5. Координатор академічної мобільності виконує такі завдання:

- надає рекомендації щодо формування договорів про участь за програмами академічної мобільності аспірантів здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ІПКіК НАН України;

- погоджує договір та подає його на затвердження директору інституту;

- здійснює перезарахування результатів академічної мобільності, що були отримані аспірантом здобувачем ступеня вищої освіти доктора філософії у зв'язку із участю у програмі академічної мобільності;

- здійснює контроль за реалізацією договору аспіранта здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії на підставі відомостей про зараховані кредитні модулі з подальшим поданням пропозицій щодо продовження навчання аспіранта або щодо його відрахування.

3.6. Вибір претендентів для участі в програмах академічної мобільності здійснюється конкурсною комісією ІПКіК НАН України, яка створюється наказом директора інституту з урахуванням:

- рейтингу успішності освоєння аспірантом освітньо- наукової програми ;

- успішності у виконанні наукових досліджень за темою дисертації;

- рівня володіння іноземною мовою;

- мотивації до участі в академічній мобільності.

Конкурсну комісію очолює зам. директора з наукової роботи інституту. В роботі конкурсної комісії обов'язково беруть участь помічник директора з міжнародних зв'язків, завідувачі структурних підрозділів, та представники Ради молодих вчених інституту.

3.7. У випадку, якщо аспірант бере участь у міжнародній стипендійній програмі академічної мобільності, конкурсний вибір здійснюється організацією, яка надає грант на умовах і за критеріями, визначеними в установчих документах конкурсу.

3.8. Етапи, тривалість, зміст навчання, перелік необхідних документів та процедура їх подання для участі в програмі академічної мобільності регламентується угодами між закладами – партнерами, затверджуються їхніми керівниками та розміщуються на веб-сторінці ІПКІК НАН України впродовж 3 днів з дня оголошення конкурсу.

3.9. Учасники освітнього процесу, відібрані для короткотривалого навчання у закладах-партнерах, які вирішили не переривати навчання за основним місцем зобов'язані до початку навчання у закладі-партнері укласти з ІПКІК НАН України договори про участь за програмою академічної мобільності та затвердити їх в адміністрації інституту.

Виконання визначеної договором навчальної програми може здійснюватися із застосуванням технологій дистанційного навчання.

Учасники програм академічної мобільності, які через одночасне навчання за різними спеціальностями в кількох закладах-партнерах не можуть пройти навчальну, чи виробничу практику у визначені ІПКІК НАН України терміни, може бути запропоновано гнучкий графік їх проходження і захисту в межах навчального року. При цьому допускається незначне корегування співвідношення годин, відведених на теоретичні і практичні види робіт із збільшенням частки самостійної роботи.

3.10. Всі навчальні дисципліни, включені у Договір, є обов'язковими для навчання. За виконання договору персональну відповідь несе здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії.

3.11. Учасник академічної мобільності, крім вивчення у закладі - партнері обов'язкових навчальних дисциплін, має право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін, якщо це передбачено відповідними угодами між закладами- партнерами.

3.12. Направлення учасника академічної мобільності за кордон здійснюється на підставі наказу директора ІПКІК НАН України. Відділ кадрів і помічник директора з міжнародних зв'язків ІПКІК НАН України готує проект наказу про скерування на навчання за програмою академічної мобільності на основі наступних документів:

4.5. Порядок ліквідації академічної різниці визначається закладами – партнерами відповідно до чинного законодавства обох сторін.

4.6. Результати атестації аспірантів - здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії - у період навчання у закладі - партнері представляються за прийнятою там шкалою і переводяться у шкалу, прийняту в ІПКіК НАН України.

4.7. Підсумкова атестація аспірантів, які навчаються за програмою академічної мобільності, здійснюється у встановленому в ІПКіК НАН України порядку.

5. Обов'язки сторін – партнерів

5.1. ІПКіК НАН України зобов'язаний:

- укласти угоду про співробітництво щодо реалізації програми академічної мобільності учасників освітнього процесу: між ІПКіК НАН України та закладами-партнерами та узгодити на початкові програми;

- забезпечити вільний і рівний доступ учасників освітнього процесу до інформації про наявні програми академічної мобільності та існуючі критерії відбору;

- надавати учасникам освітнього процесу консультативні послуги під час оформлення документів для участі у програмах академічної мобільності;

- контролювати наявність документів, що підтверджують законність перебування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії - іноземців на території приймаючої країни.

5.2. Вищий навчальний заклад – партнер, що приймає на навчання, зобов'язаний:

- зарахувати учасника освітнього процесу, направлено на навчання на визначений строк відповідно до норм законодавства приймаючої сторони;

- створити усі необхідні умови для виконання учасниками освітнього процесу індивідуального навчального плану;

- сприяти учасникам освітнього процесу у вирішенні візових, житлових та побутових проблем;

- надавати можливість учасникам освітнього процесу закладу-партнеру брати участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, представляти свої наукові роботи для публікацій, користуватися навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною базами;

- контролювати наявність документів, що підтверджують законність перебування учасників освітнього процесу – іноземців на території приймаючої країни;

- після завершення навчання видати учасникам освітнього процесу документ з переліком та результатами навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацію про систему оцінювання навчальних здобутків або документ про вищу освіту з додатком встановленого у вищому навчальному закладі-партнері зразка;

5.3. Обов'язки вищих навчальних закладів-партнерів щодо учасників освітнього процесу, які беруть участь у програмах академічної мобільності, мають бути обумовлені у відповідних угодах між вищими навчальними закладами-партнерами.

6. Права та обов'язки учасників, освітнього процесу, які беруть участь у програмах академічної мобільності

6.1. Учасники освітнього процесу мають право:

- продовження навчання або вивчення окремих навчальних дисциплін за спорідненими напрямками та спеціальностями підготовки фахівців у вищих навчальних закладах-партнерах;

- безпечні та нешкідливі умови навчання;

- користування навчальною, науковою, виробничою культурною спортивною базою вищого навчального закладу, що приймає;

- участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх наукових робіт для публікацій;

- отримання документа про відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень ступеня доктора філософії встановленого у закладі-партнері зразка, якщо це передбачено угодою між вищими навчальними закладами-партнерами щодо програм академічної мобільності.

6.2. Учасники освітнього процесу зобов'язані:

- своєчасно надати необхідні документи для участі в програмі академічної мобільності;

- вчасно прибути до місця навчання;

- під час навчання дотримуватися законодавства країни перебування, правил внутрішнього розпорядку, Статуту та інших нормативно-правових документів вищого навчального закладу, що приймає, документів ІПКіК НАН України;

- успішно пройти навчання за затвердженим навчальним планом;

- після завершення навчання у вищому навчальному закладі-партнері вчасно повернутися до вищого навчального закладу, що направив на навчання.

7. Звітування та оформлення документів за результатами навчання за програма мою академічної мобільності

7.1. Після повернення до ІПКіК НАН України учасник освітнього процесу надає Координатору академічної мобільності та Відділу міжнародних зв'язків завірену в установленому порядку закладом-партнером копію документа з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, проходження навчальної та виробничої практик, кількість кредитів та інформацію про систему оцінювання навчальних здобутків (сертифікат, диплом, випуску навчальних досягнень (Transcript of Records), проведення наукових досліджень/

7.2. ІПКіК НАН України в установленому порядку приймає рішення щодо повернення учасника освітнього процесу на навчання після завершення програми академічної мобільності.

7.3. Якщо учасник освітнього процесу під час перебування у вищому навчальному закладі-партнері не виконав затверджену навчальну програму, то після повернення до ІПКіК НАН України йому може бути запропонований індивідуальний графік ліквідації академічної заборгованості, затверджений в установленому порядку.

8. Фінансове забезпечення організації академічної мобільності

8.1. Участь здобувачів вищої освіти ступеня доктора наук у програмах академічної мобільності відбувається згідно із фінансовими умовами програм або угод із закладами партнерами, які включають відповідні статті про витрати (проїзд, стипендія, проживання, плата за навчання тощо).

8.2. Фінансування програм академічної мобільності, відповідно до домовленостей учасників, може здійснюватися за рахунок:

- грантів національних і міжнародних організацій та приватних фондів;
- коштів сторони, що приймає;
- особистих коштів учасників;
- коштів фізичних та юридичних осіб-спонсорів тощо.

8.3. Фінансові умови навчання в ІПКіК НАН України на час перебування учасників освітнього процесу у закладі-партнері визначають індивідуально для кожного здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії з урахуванням умов фінансування його навчання в ІПКіК НАН України.

- заяви на ім'я директора інституту про скерування на навчання за програмою академічної мобільності із візою-погодженням завідувача структурного підрозділу і резолюцією зам. директора з наукової роботи;

- завіреної відділом кадрів копії запрошення та його перекладу;

- договору про участь за програмою академічної мобільності.

3.13. Скерування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за програмою академічної мобільності терміном до 1 семестру здійснюється наказом директора інституту.

3.14. Наукові, науково-педагогічні працівники ІПКіК НАН України можуть реалізувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності. При цьому за зазначеними працівниками зберігається основне місце роботи в інституті до одного року. Оплата праці відповідно до законодавства за основним місцем роботи зберігається на строк до шести місяців, якщо вона не передбачена програмою академічної мобільності. В окремих випадках зміни у термінах програми академічної мобільності можуть уточнюватись додатковою угодою з ІПКіК НАН України.

4. Визнання та перезарахування результатів навчання аспіранта ІПКіК НАН України у вищому навчальному закладі – партнері.

4.1. ІПКіК НАН України визнає еквівалентними та перезараховує результати навчання учасників освітнього процесу у закладі – партнері.

4.2. Визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва із закладами – партнерами здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ЄКТС або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків учасників освітнього процесу, прийнятої у країні закладу-партнера, якщо в ній не передбачено застосування ЄКТС.

4.3. Навчальні дисципліни та інші види навчальної діяльності зазначаються в Договорі.

4.4. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін, проходження навчальної та виробничої практик, проведення наукових досліджень здійснює координатор академічної мобільності на підставі наданого аспірантом - здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії- документа з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, проходження навчальної та виробничої практик кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків аспіранта, завіреного в установленому порядку у закладі партнері.

За здобувачами вищої освіти на період навчання в іншому вищому навчальному заклад –партнері на території України чи поза її межами зберігається місце навчання. Виплата стипендії зберігається за аспірантом, якщо:

- стипендія не передбачена умовами академічної мобільності;
- здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії отримує часткове фінансування (напр., вартість проживання програма покриває (або надають гуртожиток)), а кошти на щоденні витрати і харчування не передбачені програмою;
- здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії за програмою мобільності (кредитна мобільність) не може прослухати в закладі партнері достатньої кількості курсів, які будуть перезараховані в ІПКіК НАН України, і аспірант додатково виконує індивідуальну програму навчання.

Розглянуто на засіданні Вченої ради
28.03.17, протокол № 4